

[Ellemann-Jensen]

stået og talt om her – hvis ikke det, han er interesseret i, i virkeligheden bare er at få flyttet nogle hegnsplæle imellem privat og offentlig sektor i Danmark. Man får en mistanke, når man hører den meget unuancerede måde, ministeren diskuterer på her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige.

(Lovforslag nr. L 173. Fremsat 31/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren B. Jørgensen (S):

Loven og ideen med at tilbyde folk, der har gået ledige i en vis periode, et stykke arbejde i ni måneder, har nu efterhånden virket i 3½ år, og denne foranstaltning skal ikke ses isoleret, men som et af de initiativer, der i de senere år har været taget for at nedbringe arbejdsløsheden her i landet. Det egentlige formål med denne foranstaltning har været og er stadig væk, at de langtidsledige skal have mulighed for at bevare en vis tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed arbejdsøvn.

Jeg er opmærksom på, at der er nogle, der har kritiseret ordningen, og den kritik forstår jeg ikke helt, for resultaterne indtil nu er ikke så ringe, som nogle vil gøre dem til. Selvfølgelig skal vi, efterhånden som vi får erfaringer med loven, forbedre den dér, hvor det

er muligt, og det er da også det, det foreliggende lovforslag tilsigter.

Siden lovens tilblivelse og frem til 1. januar i år er der ikke færre end 64.000, der har fået tilbud om et job, og de 47.000 har modtaget et sådant job. Jeg tror ikke, at disse 47.000 er utilfredse med ordningen. Det materiale, vi hen ad vejen har modtaget, viser, at det trods alt heller ikke er en helt ringe del, der, efter at de ni måneder er gået, er kommet i beskæftigelse. I den forbindelse skal det også anføres, at efter at vi i juni sidste år forhøjede støtten, er det antal arbejdsledige, som det private arbejdsmarked har antaget, steget meget markant, nemlig fra 800 i første halvdel af 1981 og til 2.700 i anden halvdel.

De ændringer, der foreslås nu, mener jeg kan trække i samme retning. Det gælder såvel de to måneders undervisning, der nu bliver mulighed for, som en forhøjelse af støtens størrelse. Når vi nu skal koncentrere os om ungdomsarbejdsløsheden, finder jeg også, at den differentierede støtte, der er omtalt i lovforslaget, er rimelig, og jeg håber, at især det private erhvervsliv vil være opmærksomt på denne ændring.

I forbindelse med det sidste lovforslag diskutererede vi spørgsmålet om merbeskæftigelse, og også i forbindelse med loven om arbejdstilbud har der i tidens løb været en offentlig debat herom. Med mellemrum har der også været rejst kritik af, at der i tilknytning til ansættelse af langtidsledige med tilskud er sket afskedigelser af fastansatte medarbejdere. Arbejdsministeren har været inde på problemet. Jeg finder naturligvis, at noget sådant ikke er rimeligt, og det bør ikke forekomme. Derfor vil jeg godt i forbindelse med dette lovforslag spørge ministeren – hvis det ikke kan besvares her, kan vi få svaret i udvalget – hvad han vil gøre for, at det ikke sker, og hvilke muligheder man i dag har for at hindre det.

Fra flere kommuner har vi fået henvendelse om det vanskelige ved at skaffe placementsmuligheder for de langtidsledige. Det er vi klar over er et problem. Jeg vil finde det naturligt – hvad forslaget også indeholder – at der er mulighed for, at staten kan aftage flere end de 10 pct., som loven foreskriver, dér, hvor der findes store statsvirksomheder.

Jeg er opmærksom på, at arbejdsministeren nu har taget kontakt med kommunerne,

[Søren B. Jørgensen]

og at der i øjeblikket føres forhandlinger med kommunerne og med amterne om at finde frem til ordninger, der giver kommuner og amter større muligheder for at leve op til det, vi har pålagt dem.

Som det fremgår af det, jeg her har sagt, tilsiger socialdemokratiet også dette lovforslag en velvillig behandling. Det skal også gælde de eventuelle ændringsforslag, der måtte komme hen ad vejen som et resultat af de forhandlinger, ministeren i øjeblikket fører med de kommunale myndigheder, hvis der er behov derfor.

Grethe Fenger Møller (KF):

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Søren B. Jørgensen, udtalte her, at erfaringerne med jobtilbudsordningen har været gode. Det er jeg nu ikke helt enig i. Jeg tror, at de har været gode for de menneskers vedkommende, der efter at have haft et jobtilbud er kommet i varig beskæftigelse. Men for den gruppe, som ligesom bare har kørt rundt i den onde cirkel, har fået jobtilbud, er røget ud i arbejdsløshed igen og så måske er kommet ind på et nyt jobtilbud, tror jeg ikke at ordningen har virket særlig tilfredsstillende, og, jeg tror heller ikke, at den har virket efter hensigten.

Nu foreslår man, at der skal gives mulighed for, at den, der er på jobtilbud, kan deltage i uddannelsesaktiviteter i op til to måneder af genoptræningsperioden. Man kan jo spørge sig selv om, hvorfor dette forslag kommer. Det kunne måske komme, fordi jobtilbudsordningen ikke kører godt nok i praksis og det er svært at skaffe jobtilbud. Men det kunne jo også være ud fra en mere idealistisk begrundelse: at det, vi ønsker, er at give både de unge og de langtidsledige mest mulig uddannelse, således at de kan klare sig bedst muligt, når de kommer ud på det almindelige arbejdsmarked igen.

Når man taler om uddannelsesaktiviteter, vil jeg gå ud fra – men det kan arbejdsministeren svare på – at det, man især tænker på, er arbejdsmarkedsuddannelser, som vil være til gavn for folk. Så må man jo rejse spørgsmålet: ja men hvad er det for nogle former for uddannelser, de skal have, og har vi egentlig en kapacitet til rådighed i vores nuværende uddannelsessystem, som gør, hvis dette lovforslag bliver gennemført, at man kan samle dem op? Eller kræver det en udvi-

delse af arbejdsmarkedsuddannelserne, både af kurser og måske også af skoler?

I princippet kan man sige, at det er en positiv ting, at folk bliver bedre uddannet, og vi er enige i princippet om, at jo bedre uddannet man er, jo bedre rustet står man også, den dag man skal ud på arbejdsmarkedet og søge job. Men jeg tror, vi har brug for under udvalgsbehandlingen at få en drøftelse af, hvilke muligheder der er for at skaffe dem reelle uddannelses tilbud i denne periode. Vi vil i hvert fald gerne gå med ind i en positiv drøftelse for at få en klaring på dette.

Hans Jørgen Holm (V):

Venstre har ikke noget principielt mod forslaget om, at en del af genoptræningsperioden kan være uddannelsesaktiviteter. Men forslaget rejser unægtelig det spørgsmål, hvordan det skal kunne få en større praktisk virkning. Ministeren nævner i sine bemærkninger ikke noget om, at forslaget er forhandlet med eller er tiltrådt af arbejdsmarkedets parter – et forhold, som ministeren jo ofte tillægger en uhyre stor vægt. I udvalgsarbejdet må vi have belyst, hvad det egentlig er, ministeren har forestillet sig rent praktisk med de bemyndigelser, som forslaget giver. Vi må have nærmere oplysninger om kapaciteten på specialarbejderskolerne. Jeg mente, at der på disse områder var ventelister, men der må åbenbart være skjulte muligheder for en kapacitetsudvidelse.

Forslagets baggrund må formentlig søges i den kendsgerning, at jobtilbudsordningen er om ikke brudt sammen, så dog ude i store vanskeligheder. Når hr. Søren B. Jørgensen nævner, at nogle har rejst kritik af jobtilbudsordningen, tænker han måske bl.a. på mig. Jeg forstår, at der er andre end mig – også gode socialdemokrater – der mener, at der er problemer med jobtilbudsordningen. Senest har borgmesteren i Århus, Thorkild Simonsen, jo sagt, at der kan være problemer.

For det første vil jeg pege på, at kommunerne på trods af indenrigsministerens forsikringer sidste sommer har uhyre vanskeligheder med at finde beskæftigelser, der opfylder lovens intentioner om rimeligt arbejde. Det er netop det punkt, Thorkild Simonsen har peget på. Kommunerne kan få svært ved

[Hans Jørgen Holm]

i fremtiden at blive ved med at finde rimelige beskæftigelser.

For det andet har især kommunerne store vanskeligheder med overhovedet at finde jobtilbud, også selv om de måske er mindre rimelige. Man må nok spørge arbejdsministeren, hvordan han egentlig forestiller sig at jobtilbudsordningen kan køre så problemfrit i 1982, som det fremgår af besvarelsen i bilag 79 til arbejdsmarkedsudvalget, når der i 1982 skal gives 49.000 jobtilbud mod de 27.000 meget problemfyldte jobtilbud, der blev givet i 1981. Det er, som om der her kunne være nogle vanskeligheder, som der ikke er redegjort for. Men det er måske, fordi ministeren i 1982 vil være lige så unøjagtig eller måske endda uvederhæftig med hensyn til forudsætninger som i 1981 – eller sagt på en anden måde: der vil til næste år ikke være 8.000, der henstår, som ikke har fået jobtilbud rettidigt, men måske 20.000.

Der er også andre fra Århus, der har udtrykt sig om jobtilbudsordningen. Et byrådsmedlem, hr. Særkjær, oplyste i morgenradioavisen, at kommunerne sparer på anlægsudgifterne for at skaffe penge til beskæftigelsespolitikken – et forhold, som også hr. Thorkild Simonsen i dagens Jyllands-Posten er refereret for at have peget på. Jeg ville egentlig godt vide, om det er i overensstemmelse med de gældende regler – nu er indenrigsministeren ikke til stede – at man skærer ned på anlægsudgifterne for at skaffe penge til beskæftigelsespolitikken.

Jeg vil slutte med at sige, at vi har været med til at lave jobtilbudsordningen, men vi har som betingelse for fremrykningen sagt, at det må være en forudsætning, at der skaffes pladser i den private sektor i takt med fremrykningen. Det, det drejer sig om, er ikke en genoptræning til ny arbejdsløshed, men en genoptræning til varig beskæftigelse, og derfor er det væsentligt, at vi får det ind i en sammenhæng med den økonomiske politik. Det nytter ikke noget, at vi laver en lang række foranstaltninger, som også andre ordførere tidligere har været inde på det. Det må ses i en sammenhæng med de generelle økonomiske ting.

Om forslaget om de 2 måneders uddannelsesperiode skal jeg sige, at det kan måske være en hjælp i den nuværende situation, og jeg skal på venstres vegne give tilsagn om at se positivt på forslaget i udvalget.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja, hvor jeg ved det tidligere lovforslag kunne få arbejdsministeren til at takke for, hvad jeg sagde, tror jeg desværre ikke, at jeg bliver i stand til at få ham til det samme efter denne her tale. Sagen er jo, at det, man nu kalder lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige, er den gamle jobtilbudslov for langtidsledige, man nu giver et nyt navn, og så ændrer man på to områder. Jeg skal lige sige med det samme, at den ændring, der går ud på, at der kan komme undervisning ind i den periode, der er tale om, kan vi naturligvis ikke have spor imod; tværtimod, jeg synes, det er udmærket. Men jeg vil gerne spørge, om det er sådan, at denne udvidelse indgår i de øvrige ansøgninger, der foreligger om udvidelser på specialarbejderuddannelsen, for det må jo være den, der er tale om her, eller der kommer en yderligere udvidelse senere. Det vil jeg bede ministeren lige svare på. Den del af det har vi ikke spor imod, tværtimod.

Men vi er ikke meget for, at støttebeløbene nu sættes op. Vi ser meget hellere, at man bruger de penge, man nu vil bruge i denne ordning, enten på uddannelsessiden eller i jobskabelsesordningen, så der bliver flere midler stillet til rådighed for det. Når jeg siger det, er det selvfølgelig ud fra de hidtidige erfaringer med jobtilbudsordningen.

Jeg skal ikke kaste mig ud i en længere historisk forklaring af, hvordan SFs stilling har været – det plejer vi at gøre, så det skal jeg lade være med i denne sammenhæng – men dog sige, at så længe vi har 26 ugers reglen så snært på, som vi har, må der være en jobtilbudsordning, fordi det i det mindste forhindrer, at folk ryger på bistanndsloven efter, jeg tror, det er 2½ år. Vi så faktisk hellere, at man rykkede 26 ugers reglen tilbage

[Lilli Gyldenkilde]

til det udgangspunkt, den havde, inden man begyndte med alle disse forskellige løsninger. Det ligger desværre ikke ligefor, men alligevel er det vores mening, at det er det, man bør gøre, samtidig med at man opretholder jobtilbudsordningen, men uden at lave yderligere om på den – lad os opretholde den, som den er.

Det, man forestiller sig, er, at jo flere penge man putter bag i lommen på dem, der skal ud i disse arbejdstilbud, jo flere vil der komme i arbejde, men filosofien bag det er ikke rigtig, det ved vi fra tidligere erfaringer. Det private arbejdsmarked har ikke været særlig varmt på at bruge denne ordning, og det har så betydet, at det er det offentlige, der har måttet stille disse job til rådighed, hvilket jo så faktisk bliver i sin sum, at man flytter nogle penge fra den ene offentlige kasse over i den anden offentlige kasse, og det er ikke den bedste måde i verden at gøre dette her på. Men som sagt: oprethold den, som den nu er, og lad være med at ændre yderligere på den! Det er faktisk SFs mening.

Jeg er klar over, at også dette forslag indgår i de drøftelser, der yderligere skal til, og jeg er også klar over, at det er et af de forslag, som de borgerlige partier selvfølgelig vil gå ind for, men hvor vi andre siger: brug dog hellere de penge, man her vil sætte af, til at forbedre jobskabelsesordningen eller til at forbedre de uddannelsesstilbud på andre områder, som alle ved at SF støtter!

Vi er altså meget skeptiske over for denne ordning. Vi synes, der er mange andre ting, der kunne batte betydelig bedre end at arbejde videre med dette forslag.

Lawaetz (FP):

Man kan jo sige, at dette lovforslag, som hører med til pakken, har to formål. Det positive er hensigten at dygtiggøre folk ud fra den opfattelse, at de derved bedre kan udfylde et job. Det andet er naturligvis et led i beskæftigelsesplanen, for så længe de er under uddannelse, står de ikke i arbejdsløsheds-køen. Der kommer vi tilbage til en sætning, jeg tidligere har brugt, nemlig at man beklageligvis ikke kan uddanne sig ud af arbejdsløsheden.

Der er nogle ting, der i hvert fald for mig at se er lidt uoverensstemmelser i. I pkt. 1 står der under § 1, stk. 4:

»I uddannelsesperioden aflønnes den pågældende som i den øvrige optræningsperiode...«

Og så står der nede i pkt. 2 under § 2, stk. 2:

»Støtten ... fastsættes til 70 pct. ...«

Jeg vil gerne vide, hvordan det helt nøjagtigt skal opfattes. Når der står, at man skal aflønnes som i den øvrige del af optræningsperioden, betyder det da, at arbejdsgiveren, som altså har vedkommende, og som skal undvære vedkommende i op til to måneder efter bestemmelserne, skal betale differencen mellem den normale løn og de 70 pct. henholdsvis 80 pct., alt efter alderen? Hvis det er sådan, vil det nok bremse arbejdsgiverens lyst til at sende dem på kursus, hvis det koster ham penge, og omvendt kan man spørge, om det er retfærdigt, når man skal have fuld løn i uddannelsesstiden, for det vil jo være afhængigt af, om man er på et 60 kr.s job eller på et 48 kr.s job, hvor meget man skal have for uddannelsen.

Så er der en anden ting, man falder over, når man sammenligner disse her lovforslag. Jobskabelseslovforslaget er jo bedre, idet det i særlige tilfælde kan give op til tre års beskæftigelse, hvorimod man, hvis man kommer ind under beskæftigelse af langtidsledige, faktisk kun får lovet arbejde for ni måneder. Er der ikke et ganske væsentligt misforhold i det? Det vil få de arbejdsløse til at spørge: hvad er det her for en forestilling? Er det en beskæftigelse af langtidsledige under den ene lov, eller er det en beskæftigelse efter den anden lov? I det ene tilfælde kan jeg være heldig at have fast arbejde i 1, 2, op til 3 år, men hvis jeg kommer på den anden lov, så er jeg kun lovet arbejde i 9 måneder. Har man gennemtænkt det, eller er der mangel på logik eller noget, der skal laves om?

Der står i jobskabelseslovforslaget, at arbejdsministeren kan bestemme, og i den anden lov lover man simpelt hen 9 måneders arbejde. Det har jeg ikke rigtig kunnet forstå. Men det beder jeg om at vi får oplyst lidt nærmere. Disse uddannelsesstilbud må vel blive fagligt bestemt. Men jeg ser altså en væsentlig risiko i, at man ikke vil benytte dem, hvis man skal betale en eller anden difference.

Mimi Stilling Jakobsen (CD):

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at der ikke var nogen tvivl om, at de borgerlige partier ville gå ind for dette forslag i modsætning til, forstod jeg, en vis kritisk holdning fra SF. Ja, det vil vi måske nok, men fru Lilli Gyldenkilde skal nu ikke tro, at vi er så uenige endda, for jeg mener heller ikke, det er en nogen særlig behagelig eller tilfredsstillende løsning, man får, hverken med dette lovforslag eller med den ordning, der i øvrigt ligger til grund for ændringen af lovgivningen.

Det er muligt, at man ved et forhøjet støtbeløb kan få det gjort mere attraktivt for de private virksomheder at tage ledige ind. Det vil selvfølgelig stadig væk forøge uligheden mellem den virksomhed, der koncentrerer sig om at bevare de arbejdspladser, man har, i stedet for måske at fyre, og så den virksomhed, der faktisk tager nye ind, for jo større støtten bliver, jo større uligheder vil det naturligvis skabe mellem de to typer af virksomheder. Men det er altså en formodentlig utilsigtet bivirkning, som man må leve med.

Så er der spørgsmålet om uddannelsesaktiviteterne i op til 2 måneder. Det er da givet, at det vil være betydelig mere tilfredsstillende for den beskæftigede, hvis man har en uddannelsesmæssig baggrund for at gå ind i jobbene. Det er jo netop tit et problem, at man ikke rigtig ved, hvor længe man skal være der, og om det overhovedet nytter noget at blive sat ind i det område. Det er ikke mindst problemet for dem, der er beskæftiget i de offentlige virksomheder, at de føler, det ikke rigtig kan nytte noget, fordi det ikke er et varigt job.

Det er muligt, at de to måneder kan lette det at få det til at virke mere meningsfyldt bagefter, men jeg tror stadig væk ikke, det løser det problem, man har i den altovervejende del af kommunerne i dag – amtskommunerne kender jeg mindre til – nemlig hvad man overhovedet skal sætte folk til, hvordan man skal få dem passet ind bare i de fysiske rammer, om man overhovedet kan finde plads til dem. Der er så mange typer af ekstra beskæftigede, man nu skal tage ind, at det må give problemer. Om de to måneder, man kan sende vedkommende ud til noget uddannelse, lemper noget særligt, er vi i tvivl om, men vi vil gerne diskutere det positivt i

udvalget. Det vil vi med alle forslag, men jeg vil bare sige til fru Lilli Gyldenkilde, at hun ikke skal tro, det er med den store begejstring, vi går ind i dette her, og jeg fornemmer egentlig heller ikke, at det er fremlagt med den store begejstring fra arbejdsministerens side, men det kan jeg have misforstået.

Lone Dybkjær (RV):

Fru Mimi Stilling Jakobsen er kommet med nogle bemærkninger af mere generel art, så dem skal jeg ikke gå så meget ind i. Jeg tror også, man må betragte det mere som et system, hvor vi prøver på at forbedre et i øvrigt ikke alt for velfungerende system med noget, der trods alt tilgodeser de ledige, og det er der ikke nogen tvivl om at det, at man øger uddannelsesaktiviteten, vil gøre, og derfor er vi også generelt positive over for det.

Men jeg synes alligevel, man må spørge, hvor den uddannelse skal foregå. Med det mener jeg, om der er tilstrækkelig kapacitet til, at man kan tage så mange ind, som der her er tale om. Hvor mange procent kan man i øvrigt tage ind på de eksisterende uddannelsesinstitutioner af andre typer folk uden generelt at ændre uddannelsesinstitutionerne? Det synes jeg er et spørgsmål, vi alligevel bliver nødt til at drøfte.

Det andet, jeg kunne tænke mig at pege på i sammenhæng hermed, er, at forholdet til de unge, der er under uddannelse, og som må leve af uddannelsesstøtte eller ikke kan få nogen støtte, bliver endnu mere grelt ved, at man laver dette her. Det skal ikke forhindre, at man gør det, men jeg synes bare, at det gør det yderligere nødvendigt, at man får gennemført nogle forbedrede ordninger for de unge under uddannelse, som er henvist til uddannelsesstøtte.

Jeg synes også, det gælder lovforslaget om jobskabelse, at disse modsætninger bliver endnu større, end de er i dag, og det mener jeg vi bør have med ind i vores betragtninger.

Hvad angår spørgsmålet om de 70-80 pct., er vi ikke udelte begejstrede for det forslag, for vi mener, det yderligere vil indføre nogle skel, men vi vil se det i sammenhæng med de bemærkninger, jeg gjorde til jobskabelsesordningen, hvor jeg sagde, at jeg syntes, man burde overveje, om man kunne forbeholde jobskabelsesordningen for dem under 25 år, og det er noget af det, vi vil arbejde med i

[Lone Dybkjær]

udvalget. Vores holdning til dette vil afhænge af, hvilken løsning der findes på jobskabesperioden. Dermed være ikke sagt, at man ikke skal forhøje støtten; vi er bare betænkelige ved, om vi igen skal lægge et skel ind. Vi beskæftiger os her med ungdomsarbejdsløshed, men vi ved jo, at der også eksisterer arbejdsløshed andre steder, og det kan være nok så vanskeligt for dem over 25 år at få job.

Som slutbemærkning vil jeg sige, at jeg er bange for, at arbejdsministeren har undervurderet antallet her. Det vil få indflydelse både på udgifterne og på spørgsmålet om, hvorvidt vi har en tilstrækkelig uddannelseskapacitet.

Waldorff (VS):

Jeg er enig i de ting, som ordføreren for SF sagde om mulighederne for at få undervisning i forbindelse med et arbejdstilbud. Men hvis dette her skal være et forsøg på at starte på det, der hedder betalt undervisning eller frihed til undervisning i arbejdstiden, har jeg svært ved at forstå, hvorfor det ikke skal være en ret at have to måneders uddannelse. Jeg har svært ved at forstå, hvorfor det skal være op til den enkelte arbejdsgiver at afgøre, om den, som er på jobtilbud, skal have den uddannelse i op til 2 måneder, som der her er tale om. Men ikke desto mindre er det selvfølgelig et lille fremskridt.

Derimod er jeg ikke så enig med SF med hensyn til, at der er brug for en lov om arbejdstilbud. Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at vi må have en lov, som sikrer, at folk får et arbejdstilbud, inden de falder for grænserne. Jeg mener, det rigtige svar er, at man fjerner tidsbegrænsningerne i arbejdsløshedsunderstøttelsen, og at vi i hvert tilfælde ikke uden videre skal acceptere, at man prøver at komme ud over det problem, som jo har noget med økonomi at gøre, ved at lave en lovgivning, som i virkeligheden er fantastisk restriktiv, og som lægger op til angreb på de faglige organisationer og de faglige rettigheder. Det er jeg formentlig også helt enig med SF i, men spørgsmålet er så, hvad vi stiller op med det.

Vi har spurgt, og det har SF også tidligere gjort, hvor mange der er blevet udsat for sanktioner som følge af, at de ikke har villet modtage et jobtilbud, men vi har stadig væk ikke fået svar på det. Vi mener, det er på

tide, hvis man ikke allerede har tilgængelig statistik, man kan gå ud fra, at man så sørger for at få det, så vi kan se, hvordan dette her virker.

Det, der er problemet i arbejdstilbudsloven, er, at man kan komme og påstå: her er et rimeligt arbejdstilbud, du har pligt til at tage det, ellers så ryger du på karantæne. Det kan have de konsekvenser – det ved vi ikke så meget om, fordi vi ikke kender de konkrete tilfælde og ikke kan få dem oplyst – at virksomheder, som f.eks. ikke vil overholde arbejdsmiljølovgivningen, kan sikre sig en arbejdskraft på trods af, at en fagforening f.eks. forsøger at presse den virksomhed bl.a. ved at nægte at lade folk arbejde der. Det er på den måde, man kan bruge en sådan lovgivning til at svække f.eks. kampen for et bedre arbejdsmiljø. Denne diskussion mener jeg altså vi må have op igen og igen, indtil vi får nogle rimelige svar på det.

Det andet er, at man vil løse problemerne ved endnu en gang at forhøje tilskuddene til de private arbejdsgivere. Det virker på to måder. Man siger godt nok, at støtte selvfølgelig kun skal gives, hvis man påviseligt ansætter flere, end der er i forvejen. Det kan man muligvis bruge de faglige organisationer til at kontrollere, men det, som man selvfølgelig ikke kan bruge de faglige organisationer til at kontrollere, er, hvordan den virksomhed ville have reageret, hvis der ikke havde været en støtteordning. Ville virksomheden ikke alligevel have ansat arbejdskraften? Det er simpelt hen umuligt med sådanne støtteordninger at gardere sig imod, at der under alle omstændigheder sker en konvertering fra ordinære job til ekstraordinære job, og det betyder, at det, man gør, ikke er et reelt indhug mod arbejdsløsheden, men er en omfordeling af arbejdsløsheden. Man får måske nok færre, der går meget lang tid på understøttelse, men man får flere, der går middellangt på understøttelse.

Det er et problem, vi også kender fra kommunerne, og vi har jo diskuteret Lunderskoveksemplet i dag. Hver gang vi spørger om dette her, får vi at vide, at kommunerne ikke kan få støtte til ting, som skulle have været opført på budgettet, men som er sparet ud. Jeg mener stadig væk – og det tror jeg ikke arbejdsministeren har modsagt os i endnu – at vi ikke har nogen garanti imod, at kommunerne laver følgende trafik: næste år

[Waldorff]

eller næste år igen skal vi have lavet et bestemt stykke anlægsarbejde – og det kan f.eks. være de naturstier, man altid skriver om – men hvis vi nu lader være med at sætte det på de kommende års budgetter, kan vi jo i stedet bruge de langtidsledige til at lave det, og så får vi statslig støtte, og så kan vi skære ned på den side af vores kommunale udgifter. Jeg mener ikke, man har nogen garanti mod det, og jeg mener faktisk, det er nogle ting, der foregår.

Chr. Christensen (KrF):

Dette lovforslag er absolut ikke problemfrit. Det er klart kommet til udtryk fra de tidligere ordførere, ikke mindst i hr. Waldorffs, fru Lone Dybkjærs og hr. Hans Jørgen Holms indlæg. Jeg skal ikke gentage de problemer, der er rejst her; jeg deler dem, og jeg ser hen til, at vi i udvalget kan få dem nærmere belyst.

Vi forstår godt, at dette her må ses i sammenhæng med jobkabelslovgivningen, og det er vel også rimeligt, når man overvejer en vis form for harmonisering af støtten størrelse.

Principielt vil vi sige, at det må være en god ting, at der skabes mulighed for at give op til 2 måneders undervisning i løbet af arbejdstilbudsperioden. Det er rigtigt, som det er anført i bemærkningerne, at det giver de ledige muligheder for at forbedre deres kvalifikationer, og alt hvad vi kan gøre i den retning, mener vi er positivt.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg tror, det var fru Mimi Stilling Jakobsen, der sagde, at dette forslag ikke fremsættes med nogen synderlig begejstring fra regeringens side, og deri har fru Mimi Stilling Jakobsen ikke helt uret. Sagen er nemlig, at dette forslag afdækker et meget alvorligt problem på det danske arbejdsmarked, nemlig det problem, samfundet står over for med mange tusinde borgere, som har været i arbejde tidligere, da der var arbejde at få, men som i dag står i fare for at miste deres tilknytning til arbejdslivet.

Arbejdstilbudsordningen er en nødløsning på et meget, meget svært problem. Jeg mener ikke, det er nogen dårlig nødløsning, men det er klart regeringens opfattelse og, som det er fremgået af debatten i dag, også partiernes opfattelse, at det er bedst, hvis man

kan sikre, at alle mennesker, der ønsker at arbejde, kan få et arbejde på normale vilkår i samfundet. Men sådan er situationen ikke i dag, og derfor er diskussionen ikke, om vi ved at sige nej til arbejdstilbudsordningen kan sikre fuld beskæftigelse. Diskussionen må gå ud på, hvad man vil sætte i stedet, hvis man ikke har en ordning af denne karakter. Det er der i virkeligheden kun to ordførere der har givet et svar på. Et meget radikalt svar blev givet af VS, som har den opfattelse, at samfundet skal betale sig fra problemet simpelt hen på den måde, at man bare skal lade folk gå på understøttelse år ud og år ind. Et lidt mindre radikalt svar blev givet af fru Lilli Gyldenkilde i retning af, at man skulle gøre noget godt for de langtidsledige ved at vente så længe som muligt med at give dem et arbejdstilbud.

Jeg vil gerne sige til begge disse løsningsmodeller uanset radikaliteten, at regeringen er uenig. Regeringen er faktisk af den opfattelse, at vi skal sætte ind så tidligt som overhovedet muligt med at skaffe folk et arbejde.

Så kan hr. Hans Jørgen Holm have meget ret i, at det er svært at leve op til den målsætning, at der er meget store praktiske problemer, ikke mindst i betragtning af den almindelige afmatning beskæftigelsesmæssigt set i samfundet. Derfor burde i virkeligheden kræfterne koncentreres om, hvordan vi løser det problem at skaffe disse arbejdspladser frem. Ét problem er, hvordan vi kan gøre ordningen noget mere tiltrækkende for den private sektor. Et andet er, hvordan vi kan sikre, at kommunerne får rigere mulighed for at sætte mere varige arbejdspladser i gang. Et tredje er, hvordan vi kan sikre, at indholdet i arbejdstilbudsordningen bliver mere kvalificerende.

For så vidt angår det første problem, er en ajourføring af støttesatserne, som jeg har været inde på før, selvfølgelig en del af løsningen.

For så vidt angår det andet problem, er jobkabelsforslaget afgjort en del af løsningen, hvad også de kommunale organisationer har fremført.

Hvad angår det tredje problem, er dette, at man kan indlægge, hvis det ønskes, uddannelse i arbejdstilbudsperioden, en del af svaret.

Flere ordførere har været inde på, hvad det er for en uddannelse, vi taler om. Til

[Arbejdsministeren]

dem vil jeg gerne sige, at jeg ikke tror, det er muligt at skaffe kapacitet inden for de almindelige arbejdsmarkedsuddannelser til at klare denne opgave. Jeg tror, det i betydelig udstrækning vil være nødvendigt at etablere andre uddannelsestilbud. Det burde da heller ikke være nogen uoverkommelig opgave at sige til sig selv: vi har på samme tid nogle langtidsarbejdsløse, vi skal skaffe noget uddannelse, vi har tomme skoler, og vi har ledige lærere. Det burde da være muligt i kommunerne at lave en kombination af disse tre ting: altså de langtidsarbejdsløse, de tomme skoler og de ledige lærere.

Vi ved også fra kommunernes tilbagemeldinger fra arbejdstilbudsordningen, at et af problemerne for den langtidsarbejdsløse er, at almindelige skolekunderskaber, bare for at nævne et eksempel, ofte stiller sig blokerende i vejen for vedkommendes mulighed for at blive på arbejdsmarkedet eller skaffe sig selv et stykke arbejde. Ja men så lad os tage dette aspekt ved siden af alle de andre uddannelsesmuligheder op; vi må videre overveje og forhandle med kommunerne om, hvordan dette kan etableres på den bedste måde.

Hvad angår tallene i ordningen, hvor hr. Hans Jørgen Holm var lidt skarp i sin kritik af de hidtidige prognoser, er det jo en polemik, som hr. Hans Jørgen Holm og jeg har haft ved tidligere lejligheder. Vi har forsøgt at lægge et talmateriale så redeligt frem som overhovedet muligt på de oplysninger, vi kender til i dag, og der er ingen uenighed mellem os og kommunerne om det talmateriale, som folketinget i dag bliver bedt om at tage stilling til på basis af.

Hr. Søren B. Jørgensen var inde på spørgsmålet om merbeskæftigelse og de mange påstande fra den offentlige debat om misbrug af ordningen. Det er en klar forudsætning for regeringen såvel i forbindelse med denne ordning som med forslaget om jobskabelse, at der ikke i kraft af disse ordninger sker en flytning af beskæftigelsen fra én persongruppe til en anden, sådan at mennesker med almindeligt arbejde mister deres arbejde som følge af, at andre kommer i beskæftigelse med støtte. Derfor findes der i dag allerede ganske klare regler for, hvad man forstår ved merbeskæftigelse, og regler, der sikrer kontrol med, at tingene overholdes, herunder også inddragelse af de ansatte i både de private og de offentlige virksomheder.

Vi kender i arbejdsministeriet ikke konkrete, dokumenterede eksempler på misbrug. Men jeg vil gerne sige ved denne lejlighed, at finder vi sådanne eksempler, er vi parat til at skride ind aldeles omgående. Vi vil også, hvis et tilstrækkeligt overbevisende materiale bliver lagt frem, være parat til at drøfte en skærpelse af de regler, man arbejder ud fra.

Derfor vil jeg også opfordre dem, der i den offentlige debat fremfører kritik af ordningen med den type argumenter, til at dokumentere deres påstande. Det er urimeligt for kommunerne at skulle leve med en situation, hvor man dag efter dag i avisen kan læse, at ordningen misbruges, uden at det bliver dokumenteret. Bliver det imidlertid dokumenteret, har kommunerne over for mig sammen med arbejdsmarkedets parter erklæret sig villige til at se på, hvad der kan gøres for at stramme tingene ganske betydeligt op.

De øvrige spørgsmål, der har været nævnt her under førstebehandlingen, egner sig efter min mening glimrende til det udvalgsarbejde, som jeg har forstået et stort flertal i folketinget positivt lægger op til.

Hans Jørgen Holm (V):

Det er i anledning af arbejdsministerens bemærkninger om at gøre ordningen mere tiltrækkende for erhvervslivet. Jeg er ikke voldsomt uenig i, at der kan ligge et incitament i de højere satser, som nu ligger i forslaget. Vi har jo set i efteråret, at der er kommet et større udbud fra det private erhvervsliv. Men det, vi alle sammen fortsat mangler at få at vide, er, om det niveau kan holde sig, eller om det er lidt af en engangseffekt, sådan at der har været en opsamling af jobtilbud fra den private sektor. For det, der vel er erhvervslivets problem, er ikke alene satsens størrelse, men hvis en virksomhed indskrænker produktionen, er det jo vanskeligt at finde frem til ekstraordinær beskæftigelse. Derfor dukker der altså ikke ny beskæftigelse op, selv om vi hæver satserne. Så det er nok begrænset, hvor meget der kan hentes fra den private sektor, så længe grundlaget for virksomhedernes produktion og dermed den generelle økonomiske politik ikke er bragt på plads, sådan at denne ordning kan komme til at virke i sammenhæng med en mere generel økonomisk politik, men vi mangler jo fuldstændig og aldeles regeringens udspil om,

[Hans Jørgen Holm]

hvad det egentlig er, man ønsker at gøre på dette område, for den særlige indsats på arbejdsmarkedspolitikken er jo kun et supplement til den generelle indsats.

Så var der spørgsmålet om disse 49.000, der skulle være til næste år, om talmaterialet er så redeligt som muligt. Ja, det håber jeg da. Det var det også sidste sommer, hvor ministeren altså forholdsvis kort efter måtte fravige de forudsætninger, der var gældende dengang. Det gør jo klart, at vi andre bliver noget skeptiske, især når vi læser det notat fra de 27 AF-kontorer, hvor 43 pct. pr. 1. januar 1982 ikke havde fået de jobtilbud, de skulle have; af dem, der skulle have haft jobtilbuddene i januar måned, var der næsten ikke nogen, der havde fået dem. Så er det lidt bemærkelsesværdigt at læse i det nye notat, at man med udgangen af andet kvartal vil være à jour med jobtilbudsordningen.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg sidder også med dette notat fra arbejdsmarkedsudvalget, som hedder Almindelig del, bilag 80, og hvor jeg læser, hvordan ordningen fungerer nu. Den fungerer sådan, at der af dem, der skulle have et arbejdstilbud, sådan at de ikke mister retten til at modtage dagpenge her i april måned 1982, mangler at blive placeret 43 pct. Videre står der, at af dem, der skulle placeres og have haft et arbejdstilbud i oktober måned, mangler 67 pct. at blive placeret osv. Det synes jeg nok er et udtryk for, at denne ordning ikke fungerer, men man bliver da ikke mindre af at have prøvet at køre en ordning ud fra de bedste intentioner og så måtte se i øjnene, at den ikke fungerer mere. Jeg synes tværtimod, man bliver et større menneske af at erkende, at man nok tager fejl i at ville udvide denne ordning. Lad os prøve at få det til at fungere, som findes, og så bruge disse penge på en anden måde. Det skal være vores budskab.

Jeg er lidt ked af, at arbejdsministeren på sin, om jeg må sige det sådan, sædvanlige, charmerende facon lidt småhånende sagde til mig, at så var jeg kommet med det forslag, at 26 ugers reglen skulle ændres. Ja, det er jeg kommet med, og det har hr. Waldorff også forstået nu at jeg er kommet med. Men jeg ved godt, at der til det forslag kun kan mønstres 26 stemmer herinde, og i mellemtiden må vi altså forsvare de arbejdsløses ret til at

modtage deres dagpenge; det var mit andet budskab.

Men jeg havde også andre forslag til ministeren, og dem havde jeg håbet at ministeren tog alvorligt. Men jeg vil da gerne gentage dem, for jeg er født optimist. Det var: lad os nu bruge disse penge, som man foreslår brugt yderligere i denne ordning, i jobskabelsesordning eller på uddannelsessiden. Vi ved, at der i martspakken ligger 1.000 pladser ved udvidelse inden for sundhedssektoren: sygeplejersker, sygehjælpere, og hvad vi har i den sektor. Der er brug for disse mennesker: i samme øjeblik disse mennesker er uddannede, er der job til dem. Der står faktisk 3.000 job, som ikke kan normeres i øjeblikket. Så lad os dog bruge disse penge i de ordninger, hvor vi ved, at der er arbejde bagefter, når vi faktisk sort på hvidt har fået bilag, der viser, at denne ordning ikke fungerer alligevel. Så lad os ikke poste flere penge i den.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne gentage, at der er enighed mellem os og kommunerne om det talmateriale, der foreligger, men det er jo rigtigt, som hr. Hans Jørgen Holm er inde på, at der knytter sig en betydelig usikkerhed til disse tal, og det har – sagt uden at være alt for fornærmet – ikke meget med vederhæftighed at gøre; det har vel mere at gøre med evnen til at kunne forudsige et sammenfald af en lang række forskellige faktorer, som det er meget vanskeligt at få nogen sikkerhed for i forudsigelsen.

Så vil jeg gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at det er et dårligt forslag, fru Lilli Gyldenkilde har. Ikke det med at bruge penge på sundhedsuddannelser og jobskabelse, for det er det, regeringen foreslår, så det er vi enige om, men det er et dårligt forslag at udskyde perioden, inden samfundet sætter ind over for et menneske.

Jeg har selv været med til i folketinget at få vedtaget en ordning, hvorefter vi gik ud over de fire år og simpelt hen sagde, at folk i et helt år ikke kunne falde for 26 ugers reglen, indtil vi fandt en anden ordning. Men det synes jeg i virkeligheden var noget, der blev os påtvunget, noget, der var meget dårligt. For det er ikke acceptabelt, at folk skal gå år ud og år ind uden at blive bragt i stand til at få et arbejde igen.

[Arbejdsministeren]

Det, der er problemet med jobtilbudsordningen, er ikke ordningens indretning, men den belastning, det omkringliggende samfund, beskæftigelsessituationen, den store tilgang til arbejdsmarkedet osv. i forening lægger på ordningen. Det er det, der er problemet ved den.

Så kan man jo diskutere, hvad man skal gøre, når man står over for vanskelighederne, og vi har vanskeligheder, vi har reelle vanskeligheder, vanskeligheder, som vi bliver nødt til at tage alvorligt med arbejdstilbudsordningen. Skal man så gøre, som fru Lilli Gyldenkilde gør det, altså slå kasketten ned og sige: o.k., det vil vi ikke gøre noget ved, eller skal man sige: til trods for disse vanskeligheder handler dette her altså om i tusindvis af enkelte menneskeskæbner, og vi har en forpligtelse til at skaffe disse mennesker et stykke arbejde? Udfordringen til os er jo ikke andet end, at vi skal skaffe fem til seks procent flere arbejdspladser frem inden for den del af arbejdsmarkedet, som det offentlige direkte har herredømme over.

Min slutbemærkning skal være, at vi meget gerne vil overveje alle de positive forslag, der har været her i dag inklusive socialistisk folkepartis forslag, men vi vil altså ikke overveje den del af forslaget, der går ud på at forlænge den periode, inden for hvilken arbejdskravet skal beregnes.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Holm (V):

Arbejdsministeren følte sig en smule stødt over bemærkningen om uvederhæftighed. Jeg sagde unøjagtig eller måske uvederhæftig, og hvorvidt den er uvederhæftig eller ikke, er der for så vidt ikke andet end arbejdsministerens samvittighed, der kan gøre op. Men hvis arbejdsministeren jævnt hen skønner forkert, mister vi tilliden til de oplysninger, som arbejdsministeren kommer med. Vi fik ret så håndfaste tilsagn sidste sommer om, at der ikke var nogen ændringer i forudsætningerne, og alligevel var der ganske kort tid efter ganske væsentlige ændringer i forudsætningerne. Når vi så sammenholder disse oplysninger med det notat om indberetningen fra AF-kontorerne, giver det nok anledning til en vis skepsis på den baggrund i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke ministeren, fordi han i det mindste ville være med til at overveje to andre punkter, jeg havde nævnt, om ikke det med at ændre på 26 ugers reglen. Men jeg må sige til arbejdsministeren, at det altså ikke kan nytte noget at stå heroppe fra talerstolen gang på gang og skyde socialistisk folkeparti i skoene, at vi ikke også er dybt bekymrede over den store arbejdsløshed og derfor ønsker så mange i arbejde som overhovedet muligt i morgen, om det kunne lade sig gøre. Men det, vi drøfter, er nogle forskellige ordninger, hvorved vi kan gøre det, og når vi får et notat som det, vi har fået her, og som siger, at en ordning ikke fungerer, så lad os dog få den til at fungere. Det er jo det, jeg siger: lad den så stå, og lad os få den til at fungere, og lad os så lade være med at bilde nogen ind, at det arbejdstilbud, som indgår i den marts pakke, som handler om ungdomsarbejdsløshed, er et forslag, som kan få anden betydning, end at køen vil blive større. Det er det, jeg siger til arbejdsministeren. Jeg er glad for, at det ikke blev afvist, at man muligvis kunne bruge midlerne på en lidt anden måde, men jeg er bange for, at der ikke bliver ændret noget alligevel, og det bekymrer mig meget. Det kan nu engang ikke nytte noget at afsvære virkeligheden, og virkeligheden er, at der er 43 pct. af de arbejdsløse, som skulle have haft et jobtilbud, som nu står for at miste deres understøttelse, og som må gå over på bistandsloven i stedet for, og det er mindre end deres understøttelse. Det, jeg forsvarer, hr. minister, er, at de mennesker må have det jobtilbud, så det undgås. Hermed siger jeg jo ikke, at vi skal afskaffe denne ordning her og nu; det, jeg siger, er, at vi skal lade være med at brodere videre på den, før vi har fået det, der foreligger, til at fungere.

Waldorf (VS):

Der er to problemer i denne diskussion. Det ene er, hvordan vi sikrer, at folk overhovedet kan få et arbejde, så de undgår at gå arbejdsløse i årevis. Det andet handler om, hvordan hele dette lovgivningssystem kommer til at virke, når man accepterer, at der skal være tvangsforanstaltninger forbundet med lovgivningen; det er dér, tidsbegræns-

[Waldorff]

ningerne i understøttelsen bliver interessante. Det går altså ikke at sige, at alternativet til tidsbegrænsningerne og 26 ugers reglen er, at man bare vil lade folk gå i årevis. Der er faktisk en anden måde at organisere det på, men det afhænger af, om man vil acceptere, at de faglige organisationer har kontrollen med arbejdsformidlingen, og det vil man ikke. De faglige organisationer har nemlig mulighed for selv at sørge for, at folk ikke går arbejdsløse år efter år.

Det, der står tilbage, når arbejdsministeren argumenterer om 26 ugers reglen, er, at man i virkeligheden vil have den som et styringsinstrument, og det kommer til at virke som en undergravning af de faglige organisationer, fordi det tvinger folk ud i situationer, hvor de måske må tage det allermest håbløse arbejde til de dårligste lønvilkår på nogle betingelser, som de faglige organisationer ellers ikke vil acceptere.

Man kan heller ikke bare sige, at socialdemokratiets alternativ til vores påståede interesse i at lade folk gå arbejdsløse i årevis skulle være at sætte ind for at skaffe folk et arbejde. Alt det arbejde, som man mener at få ud af arbejdstilbudslovgivningen, hvor man pålægger kommunerne at fremskaffe arbejdstilbud til folk, er jo langt, langt færre job end dem, man har fjernet ved at lægge sparerammerne ned over kommuner og amtskommuner. Det er jo en nødforanstaltning, man kommer med, efter at man har forøget arbejdsløsheden ved at tvinge kommunerne til at skære ned, ved at hule ud i deres anlægsbudgetter o.lign. Derfor kan man ikke påstå, at socialdemokratiets, skal vi sige redskab i forhold til det, vi siger, skulle være at sætte ind for at skaffe folk et arbejde. Nej, tværtimod, det er en nødlovgivning, man kommer med, efter at man selv har skabt arbejdsløshed.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Selv en god diskussion skal jo ulykkeligtvis have en ende, så jeg skal gøre det meget, meget kort og sige til hr. Waldorff, at der ikke er blevet nedlagt arbejdspladser i den kommunale sektor. Sidste år kom der 15.000 flere i arbejde i den kommunale sektor, og forrige år var tallet snarere 20.000, så den påstand er ikke sandfærdig. Hr. Waldorff kunne næsten ikke få sig selv til at sige den gamle VS-parole om, at problemet med langtidsarbejdsløs-

hed kunne man klare med princippet: først fyret, først i arbejde, for hr. Waldorffs praktiske kendskab til tingene er dog så stort, at han ved, det er en tom talemåde, ingen får næring ved.

Så vil jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde: hvad er det, regeringen foreslår her? Hvad er det, vi frygtelig gerne vil have socialistisk folkeparti med til – uanset vanskelighederne vil vi nemlig meget gerne have socialistisk folkeparti med? Vi vil have dem med til at forbedre en støtteordning, som gør to ting. Den ene er, at det bliver mere overkommeligt økonomisk for kommunerne at tage dem ind. Er SF imod det? Nej. Det er SF givetvis for. I hvert fald kan man tage tavsheden, indtil det modsatte er blevet bevist, som udtryk for, at SF er for at hjælpe kommunerne med at klare opgaven.

Den anden opgave er at få flere ud i den private sektor. Fru Lilli Gyldenkilde har fuldstændig ret i, at det ikke er særlig nemt. Det viser også, hvor svært det overhovedet er at få beskæftiget de langtidsledige, men det kan da ikke trække i den forkerte retning.

Det andet forslag, vi stiller, er at give folk undervisning og uddannelse. Det er SF direkte for. Problemet for fru Lilli Gyldenkilde er, at hun er meget positiv over for det lovforslag, regeringen har fremsat, men nødig vil indrømme det ved denne lejlighed. Bare det kommer frem ved tredje behandling, så er jeg også godt tilfreds.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Når jeg taler om, at der er nedlagt arbejdspladser i den kommunale sektor, mener jeg, at kommunerne har måttet skære i de tidligere anlægsplaner, som har figureret i de kommunale budgetter; man har måttet lægge loft over de kommunale anlægsudgifter, fordi regeringen har lagt disse sparerammer for kommunerne, og det har betydet fjernelse af betydelig flere job end dem, som man nu siger man kan skaffe igennem arbejdstilbudsloven.

Så vil jeg sige om parolen først fyret, først i arbejde – jeg mener i øvrigt, den bør hedde først tilbud om arbejde – at det faktisk viser sig, at der er fagforeninger, som i vid udstrækning er i stand til at kontrollere det og i vid udstrækning er i stand til at sørge for, at

[Waldorff]

folk faktisk kommer i arbejde, inden de falder for noget, der ligner 26 ugers reglen.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne gøre tre korte bemærkninger i anledning af de gentagne påstande fra hr. Waldorff om, at det er regeringen selv, der skaber beskæftigelsesproblemerne i kommunerne.

Det første, jeg gerne vil sige, er, at kommunerne ikke fuldt ud har haft et drifts- og anlægsbudget, som svarer til den ramme, der er lagt. For indeværende år er der samlet for samtlige kommuner og amtskommuner et lidt mindre budget, altså en lidt mindre realvækststigning end den, man har anbefalet som den hensigtsmæssige ud fra samfundsøkonomiske synspunkter. Det var det ene.

Det andet er, at hovedårsagen til, at anlægs- og byggevirksomheden inden for det kommunale område har været klart faldende i de senere år, er, at de fleste af de bygge- og anlægsarbejder, der er forsvundet, er bygge- og anlægsarbejder, der ikke er behov for længere, bl.a. i byggemodningen. Når antallet af solgte grunde i en kommune er faldet i løbet af fem år fra f.eks. at være ca. 300 om året til at være måske 40 eller 35, er der hverken kommunaløkonomisk eller samfundsøkonomisk fornuft i at blive ved med at producere dyre byggegrunde til lager til priser, som borgerne ikke vil være i stand til at betale til den tid, hvor der måske er en større efterspørgsel efter byggegrunde. I det øjeblik børnetallet i folkeskolen er så kraftigt faldende, som det er i øjeblikket, er der heller ikke dér, når det drejer sig om folkeskolebyggeri, det samme klare behov, som der var tidligere.

Det tredje, jeg gerne ville sige, er følgende: lægger man til de egentlige, direkte kommunale investeringer de investeringer, der foregår i kommunal regie, men uden for de kommunale budgetter – typisk er det energiinvesteringer – så er der en stigning i de samlede offentlige investeringer i kommunal og amtskommunal regie.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner.

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 31/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Det kan virke som en voldsom byrde at lægge på kommunerne, når de i så høj grad, som her er foreslået, skal deltage både praktisk og økonomisk i de ekstraordinære foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden. I den forløbne tid – og det vil sige tiden, siden vi fik lov nr. 488 af 14. september 1977 – har det dog vist sig, at kommunerne er det sted, hvor man er bedst rustet til at gøre denne indsats, ikke mindst fordi man her har ungdomsarbejdsledighedsproblemer tættest inde på livet. Tiden har også vist, at det er i kommunerne, man har det lokalkendskab, der er nødvendigt for at kunne sætte ind på den måde, der giver det bedste resultat i de enkelte egne af landet.

Også den økonomiske belastning for kommunerne kan synes vældig voldsom, især hvis man ser isoleret på forslagens ordlyd: en fordobling af de beløb, kommuner og amtskommuner skal afsætte til de ekstraordinære foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden. Men denne kendsgerning virker straks mindre voldsom, når man ved, at kommunerne i forvejen har afsat langt større beløb, end vi var forpligtet til efter gældende lov. Mange kommuner har afsat mere end det dobbelte, og alt i alt har kommunerne anvendt 70 pct. og amtskommunerne 60 pct. mere end det lovpligtige beløb.